

ישעיהו א ברכה

יוצא לאור ע"י אברכי הכולל שבמוסדות "מקור חיים"
 בראשות מו"ר עט"ר הרה"ג רבי יוסף מוגרבי שליט"א
 בית הכנסת "זכור לאברהם" פיצ'וטו רחוב מפרץ שלמה 100, קרית שרת חולון

גליון מס' 282

ערש"ק פרשת "דברים" ה' בתמוז תשע"א

לשם שמים

אין הפה יכול לתאר והלשון לספר את גודל קדושתו של אדון כל הנביאים - משה רבינו ע"ה. אותו ילוד אישה שהיה יותר דומה למלאך ה' צב-אות, אותו אדם שהוציא את עם ישראל ממצרים מבית עבדים, בקע להם את הים והוריד להם את המן. זהו הנביא שדיבר פה אל פה עם הקב"ה והיה כבן בית אצלו. משה רבינו בפרשתנו פוחד ממשו, יותר נכון ממישהו. אך מי יכול להפחיד את אותו ענק רוח שנלחם עם מלאכים וגברה ידו? היה זה עוג מלך הבשן, האויב הבא, אותו עם ישראל היה צריך לפגוש בדרכו אל ארץ האבות. ממה פחד משה כל כך עד שהקב"ה היה צריך להרגיעו ולהבטיחו: "אל תירא אותו כי בידך נתתי אותו ואת כל עמו ואת ארצו וכו'", ובכן, רש"י הקדוש זיע"א, כותב לנו את דברי חז"ל, שמשו פחד מעוג מהסיבה הפשוטה שהוא שימש פעם אחת את אבי האומה - אברהם אבינו, בכך שאמר לו שאחינו לוט נשבה, ופחד משה שהזכות זאת תעמוד לו עתה. והדברים נפלאים ומופלאים כאחד, שהרי חז"ל הקדושים גילגלו שגוג לא היה טלית שכולה תכלת בלשון המעטה. כל כוונתו היתה שאברהם ילך להלחם עם ארבעת המלכים ויהרג במלחמה, כך הוא יוכל לקחת את שרה לאישה. כמובן שמשו רבינו ידע זאת, אך בכל זאת פחד וחשש שמא המצוה אף שנעשתה לא לשם שמים ועם נגיעה וכוונה נבזית, תעמוד לאותו רשע, שהרי סוף סוף מצוה היא וכוונה גדול לאין שיעור. אחים ואחיות יקרים, אם למצוה שכזאת שנעשתה בכוונה לא רצויה, לא לשם שמים ועם נגיעה אישית יש את הכוח והזכות במשך מאות שנים, שהרי המעשה עם אברהם אבינו היה מאות שנים לפני, כמה כוח ויכולת, עוצמה והשפעה יש למצוה שנעשתה לשם שמים, לכבוד ה' יתברך, לכבוד השכינה הקדושה. כמה טובה בזה ובכא יכולים אנו לזכות אם רק נרבה בתורה ובמצוות, אם יהיו כל מעשינו לשם שמים.

"ככוכבי השמים לרוב!"

במהלך חיי האדם עלי אדמות יש פעמים שהוא מרגיש הסתר פנים כאילו וחס ושלום אין הקב"ה נמצא עימו ויתכן אף שמרגיש גרוע מכך, שה' יתברך כביכול נילחם נגדו עד שברגעים של חולשה, חש האדם שבא לו להרים עיניו לשמים ולצעוק מקירות ליבו "למה ה', מה עשיתי, האם חלילה עזבתני ושכחתני?! וכמו בחיי האדם כך גם בחיי העם הנבחר, עם ישראל, היו תקופות לא מעטות של לכאורה הסתר פנים כמו הימים שאנו מצויים בהם - ימי בין המיצרים. ימים שבהם "סימני השאלה וסימני הקריאה" מתחזקים והולכים... לפני שנענה על השאלה, תרשו לנו ליגלוש מעט לברכה הכתובה בפרשתנו: "ה' אלוקיכם הרבה אתכם והנכם היום ככוכבי השמים לרוב", ולכאורה, צריך להבין מדוע לא נמשלו ישראל לחמה ולבנה שהם גדולים מכוכבים? ועתה נענה אי"ה בס"ד על ראשון ראשון ועל אחרון אחרון, ישנו מדרש נפלא המובא במסכת ברכות (לב): על דברי הפסוק: "ותאמר ציון עזבני ה' וה' שכחני", ושואלת הגמרא שלכאורה ישנה כפילות בפסוק, שהרי עזובה ושכוחה היינו אך? ומתוך ריש לקיש: אמרה כנסת ישראל לפני הקב"ה, ריבונו של עולם, אדם נושא אישה על אשתו הראשונה, זוכר מעשה הראשונה, אתה עזבתני ושכחתני. אמר לה הקב"ה: בתי, י"ב מזלות בראתי ברקיע, ועל כל מזל ומזל בראתי לו שלושים חיל, ועל כל חיל וחיל בראתי לו שלושים לגיון, ועל כל לגיון ולגיון בראתי לו שלושים רהטון, ועל כל רהטון ורהטון בראתי לו שלושים קרטון, ועל כל קרטון וקרטון בראתי לו שלושים גסטרא, ועל כל גסטרא וגסטרא תליתי שלוש מאות ושישים וחמישה אלפי ריבוא כוכבים כנגד ימות החמה וכולן לא בראתי אלא בשבילך, ואת אמרת עזבתני ושכחתני?! נמצינו למדים הפלא ופלא כל ישוער ובל יתואר גודל האהבה הגדולה עד בלי תכלית שה' יתברך אוהב אותנו, אהבה המתבטאת במספר העצום והבלתי נתפס של הכוכבים שברא עבורינו ובשבילנו!! וכל השאלות והקושיות המלוות את האדם ותוקפות אותו בתקופות שונות בחייו, נמוגות ומסתלקות מאליהן כאשר מתבונן הוא באהבה הגדולה של ה' יתברך אלינו - עמו הנבחר. וממילא גם הברכה הכתובה בפרשתנו: "וה' אלוקיכם הרבה אתכם והנכם ככוכבי השמים לרוב", מתבטאת באופן נפלא באהבה גדולה של ה' יתברך לעמו ישראל, וכמו שמבואר במדרש רבה: "למה ברך אותם ככוכבים? מה הכוכבים הללו מעלות על גבי מעלות, כך ישראל מעלות על גבי מעלות, מה הכוכבים הללו אין להם לא חקר ולא מנין, כך ישראל אין להם חקר ולא מנין, מה הכוכבים שליטים מסוף העולם ועד סופו - כך ישראל. אמר לפניו (משה רבינו): ריבונו של עולם, למה לא המשלת את בניך כחמה וכלבנה שהם גדולים מכוכבים? אמר לו הקדוש ברוך הוא: חייך חמה ולבנה יש להם בושה לעתיד לבוא, מנין? דכתיב: "וחפרה הלבנה ובושה החמה וגו'" אבל הכוכבים אין להם בושה לעולם, מנין שכן (שלא יהיה בושה לישראל לעתיד לבוא) שכן כתיב: "ויזדעתם כי בקרב ישראל אני וגו' ולא יבשו עמי לעולם".

אחים יקרים, בימים אלו, ימי החורבן נראה להשיב לה' יתברך אהבה, והאהבה את האב - אוהב את בניו, נרבה באהבה בינינו וה' יתברך ישרה שכינתו בתוכינו בבנין בית המקדש במהרה בימינו, אמן!

זמני כניסת שבת ויציאת השבת

לרכנו תם	יציאת השבת	כניסת השבת	ת"א
20:47	20:14	19:15	ת"א
20:50	20:11	18:58	י"ד
20:47	20:14	19:05	ח"פ

הפסרת השבוע:
 "חזון ישעיהו"

מטעמים לשבת

ומחשבה רעה נחשבת למעשה. וזהו שאמר: לעשות טובה - כדי להחשיב טובה לגויים צריך שיעשו אותה בפועל ולא מספיק מחשבה. מה שאין כן בישראל שמחשבה טובה הקב"ה מצרפה למעשה כמו שאמרו חז"ל בגמרא (קידושין מ): וסיים: או רעה מליבי - שעל הרעה בלב, כבר נחשב לאומות העולם כמעשה להעניש עליה. ובוזה פירשו המפרשים פסוק: "קץ שם לחושך" (איוב כחג) שעל ידי שהיו המצריים חושבים בלילה איך לשעבד את ישראל, אזי מחשבתם הרעה מצטרפת למעשה ומעלה עליהם הכתוב כאילו שיעבדו את ישראל בפועל, ובוזה נחשרו ק"ץ שנים מגלות מצרים בזכות החושך - מה שהיו חושבים בחשיכה ובלילה איך לשעבד ישראל וכנ"ל.
(אור החמה בשם אור משה)

אומר הרמב"ם זצ"ל שהמלאך בא ללמדנו שאסור להתאכזר לבעלי חיים, ואפילו לבהמתו אסור לו להרביץ ללא תועלת. אף לא נהרוג בעל חיים, אלא אם ברצוננו להינות מבשרו, ככתוב: "כי תאווה נפשך לאכול בשר, וזבחת מבקרך". כי עלינו להלך בדרכיו של מקום שרחמיו על כל מעשיו, ואין לנו להרוג בעל חיים אלא לתועלת, או כדי להרחיק את הזקתו. כך נצטוונו לחוס על בעל חיים שלנו, כמה עלינו להיזהר שלא לצער את חברינו!
(מעין השבוע)

"לעשות טובה או רעה מלבי" (כד, יג)

יש לפרש בדרך רמז על פי מה שאמרו חז"ל בגמרא (ירושלמי פ"ק דפאה ע"ש) שאצל אומות העולם מחשבה טובה אינה נחשבת למעשה,

"וירא בלה בן צפור" (כב, ב) בפרשת בלק, אין אף הפסקה אחת, לא פתוחה ולא סתומה, המבדילה בין עניין לעניין, וזה למה? כי לפי חז"ל ההפסקות היו משמשות "ליתן ריווח למשה להתבונן בין פרשה לפרשה". ואומנם אף שבלעם נביא היה ונבואתו היתה מהשראה עילאית, אבל לא היו בו אותן הסגולות הנעלות של נביאי ישראל, ודברי הנבואה לא השפיעו עליו, הוא לא התבונן בהם ולא למד מהם כלום, לכן כל הפרשה היא בלי הפסק.

(אמרי חן בשם "חפץ חיים")

"על מה הכית, את אתונך" (כב, לב)

וכי מה איכפת למלאך אם בלעם היכה את האתון או לא? הרי זוהי האתון שלו, ומותר לו להכותה! אלא

מזקנים אתבונן - סיפורי צדיקים

לא רציתי להרגיזו יותר ובלית ברירה חזרתי לתהילים, חלפו עוד עשר דקות והוא הצליח לגרור בצווארונם עוד שני אנשים. שוב התחלתי להתקדם לעבר הדלת, והפעם הצביע לעברי ואמר: הקשב עכשיו, אילו היה יארציית לזכר אביך היית רוצה שאני אשאר, נכון? והייתי נשאר! אז עכשיו אני רוצה שאתה תעשה את אותו הדבר בשבילי... זה שהצביע לעברי, והטענה איך הייתי מרגיש במקומו, גרמו לי פתאום להרגיש אחרת לגבי המצב. הסכמתי כבר שחלק מהבוקר ומתוכניותי במשרד ילכו לאיבוד, יהיה מה שיהיה - אשאר. בערך בשעה שמונה ושלושים השיג לבסוף את כל המנין, חשבתי שגייד משנה וקדיש, אך לא! הוא התחיל מראשית התפילה. חסר סבלנות הבטתי בשעוני, וחשבתי שלא אגיע למשרד עד הרבה אחרי השעה תשע. מספר פעמים הסתכלתי סביבי לראות אולי הגיע עוד מתפלל, כך שאוכל לצאת משם ובכל זאת ישאר לו מנין, אך לא היה לי "מזל" זה! הייתי תקוע שם עד שסיימו להתפלל. כשסיימנו הודה לנו מאוד, הגיש עוגה וויסקי ואז נתן לנו לעזוב. התחלתי לעשות את דרכי למשרד, נושא את מזוודתי מלאת התכשיטים, כשהגעתי למרחק שני בניינים ממשרד, אף לעברי אדם שהכרתיו כשהוא מנופף בידי בבהלה. מהרו להסתלק מכאן! - צווח לעברי בפראות. הבולשביקים השתלטו היום על הממשל, כמה מהם באו והרגו יהודים בבורסת היהלומים, ועכשיו הם עסוקים באיסוף השלל, הימלט על חיך. אני אכן נמלטתי על נפשי, הסתתרתי במשך כמה ימים וכפי שהינכם רואים יכולתי לצאת מרוסיה. אתם בודאי מתארים לעצמכם מה היה קורה לי, אילו הייתי עוזב את המנין מוקדם... (לקח טוב)

(תורת הפרשה)

מסופר על הגאון רבי שלום שדרון זצ"ל, שכאשר דיבר פעם בליל שבת על הנושא "והוי זהיר במצוה קלה כבחמורה... והוי מחשב הפסד מצוה כנגד שכרה ושכר עבירה כנגד הפסדה" (אבות ב, א) ניגש אליו יהודי ושטח לפניו את סיפורו על הנושא הנדון וכה היו דבריו: כשהבולשביקים (הלבנים) ברוסיה השתלטו על המדינה אחרי מלחמת העולם הראשונה, היה זה לראשונה מזה שנים רבות שהיהודים נהנו מחופש ושמחו. התעשרו במיוחד יהודים שנתמזל מזלם להיות בעסקי יהלומים ותכשיטים. אנני עצמי הייתי בעסקי היהלומים. כל בוקר הייתי במשרדי בבורסת היהלומים בשעה שמונה, והייתי עסוק כל היום. בוקר אחד היה בכוונתי להגיע למשרד מוקדם. מזוודת היהלומים והתכשיטים היתה איתי כרגיל, אך כשהלכתי שמעתי מישהו צועק: עשירי! עשירי! סובבתי ראשי וראיתי אדם עומד בפתח בית כנסת זעיר, ומחפש עשירי להשלמת מנין, והוא צעק לעברי וקרא לי לבוא להשלים מנין. חשבתי שיש לי מעט זמן, ונכנסתי כדי להיות העשירי, אך כשנכסתי ראיתי שהיו שם רק שלושה אנשים מלבד, ומלבד האדם שקרא לי אשר שוב עמד בדלת וחיפש עשירי... מה זה - טענתי לעברו - אני לא עשירי, אני חמישי. זה יקח כל הבוקר להשיג עשרה אנשים. אל תדאג - ענה לי - יהודים רבים עוברים ברחובות אלה כל בוקר. מתוסכל מזה שהוא לכד אותי, התחלתי לומר תהילים. במשך עשר דקות הוא השיג עוד אדם אחד. פניתי לעזוב, אך הוא התחנן: הקשב, זה היארציית של אבי, עלי לומר קדיש בבקשה השאר, אני מנסה לארגן מנין במהירות. איני יכול להשאיר עוד - מחיתי - אני חייב להיות במשרד בשעה שמונה ועכשיו כבר שמונה. הוא אמר לי בתקיפות: הקשב, אינני נותן לך לצאת, יש לי יארציית, עלי לומר קדיש, ברגע שיהיו לי עשרה אנשים נתפלל ותוכל ללכת.

זוירת השבוע

היכן מצינו חובת קריאת שמע שעל המיטה בפרשתנו?

את התשובות יש לשלוח לפקס: 03 558 4485
בין הפותרים נמנה יוגרל (אחת לחודש)

אחד מספריו של מו"ר עט"ר ראש הישיבה הרב"ג ר' יוסף מוגרבי שליט"א

והייתם לי סגולה

סגולה לפרנסה טובה ולעשירות ליטול ידיים לסעודה בשפע רב, וכל המזלזל בנסילת ידיים, יבוא לידי עניות חלילה (שבת סכ:).

(ישועה והצלחה)

מדברי ראש הישיבה הרב ר' יוסף מוגרבי שליט"א

הינור הבנים

מה אתם רוצים מבנו?

האדמו"ר מפינסק - קארלין שח בתוך משא חינוכי שנשא בפני מחנכי מוסדות חסידות "פינסק קרלין". סיפר לי אברך העוסק בחינוך צאן קדושים, שבא לפניו מורה שמלמד בבית ספר תורני, והתאונן בפניו, כי למרות שכל השיעורים, אף בלימודי קודש, שמוסר הוא בפני התלמידים הולכים אצלו למישרין ובנקל, הרי שבשיעור חומש ורש"י הוא ממש כמגשש באפילה, ולמרות התאמצותו להשליט סדר בין התלמידים, הרי שאין משמעת ואין הקשבה בקרב התלמידים. כשמעו זאת התפלא האברך מאוד, שהרי הוא עצמו מלמד חומש ורש"י לתלמידיו, ואין אצלו שום קושי מיוחד במשמעת בשיעור זה. ולכך השיבו האברך כי אינו יודע להשית לו עצה, אך הצעתו שיצטרף אליו יום אחד לתלמוד תורה שלו לחזות בהתנהגותו הנאותה של תלמידיו, אולי יבין על ידי זה הסיבה שבעטיה נכשל הוא עם כיתתו. וכך היה, המורה בא "לתלמוד תורה" מעט קודם שהחל שיעור החומש. היה זה יום קיץ לוהט, שדרך בני אדם ללבוש בו בגדים קלים יותר, אך מלמד זה בהגיע שעת השיעור, התלבש במלבושו העליון, נתאזר באבנטו, וחבש את כובעו, וכך ניגש למסור את שיעורו בדחילו ורחימו. עוד לפני שפתח המלמד פיו, קם המורה ועזב את הכיתה, באומרו שדי לו כבר בזה, שכן הבין את הסיבה לאווירת הרצינות השוררת בקרב תלמידי אברך זה, כי כשהמלמד ניגש ללימוד בצורה שכזאת, הרי בהתנהגותו זו הוא מטביע בנפש תלמידיו רצינות ללימוד התורה, וזה מביא אווירה של התעלות וקדושה בקרב נפשות התלמידים. דבר זה יפה מאוד גם להורים "המחפשים" בנרות עצות למשמעת, לסדר ולסמכות בבית. אך האם שאלו את עצמם ההורים פעם אחת! איך אנו נראים בעיני ילדינו? האם אנו מתנהגים כאבא ואמא? (לא רק בדאגות, קניות, חיבוקים ונשיקות!!!) התנהגות מכובדת ורצינית מהולה באהבה וחום תביא לבד את הסדר, ותחזיר לבד את המעמד הראוי להורים, וטוב לעשות זאת שעה אחת קודם...

שלום בית

הנקמה והבוזילה

בספר "כצאת השמש בגבורתו", הביא מעשה ברבי מנחם נחום מהורדנא, שהיה אפוטרופוס של כל העניים ושבורי הלב שבעירו ומספק צרכיהם. כמידי פעם היה בכבודו ובעצמו הולך ופוקד את בתי המלון שבעיר ומתרים את האורחים, כשם שהתרים את התושבים לעניי הצדקה. פעם אחת דפק בדלת אחד החדרים שבמלון. באותו חדר ישב עורך-דין מבני העיר והמתיק שיחה עם יהודי אחד בעל משרה ממשלתית גבוהה מפרטבורג. כשפתח העורך-דין את הדלת וראה את רבי נחום ניצב והבין את מטרת בואו, פנה אליו בזעם: אין לי זמן אליך, לך לשלום... אולם רבי נחום אינו מסתלק והמשיך לדבר ברכות: יותר מנדבה לעניי העיר לא אבקש ממך! אולם העורך-דין בזעמו טרק אחריו את הדלת. הדבר נודע בעיר, כי פאר העיר והדרה נפגע מעו"ד פלוני. הכל קצפו וזעמו עליו, אך יעזי איש מזרע היהודים למלא קלון את פני האיש אולם רבי נחום אינו מסתלק והמשיך לדבר ברכות: יותר מנדבה לעניי עם איש על כך, וכעבור זמן נשכח הכל. לאותו עורך-דין היה משפט קשה, אשר כל הסימנים הראו שהוא יצא חייב בדניו. עצה אחת היתה לו, לפנות אל ידידו הפקיד הגבוה מעיר המלוכה פרטבורג, ולבקש לו שישתדל עבורו לחלצו מהצרה. הוא לא היסס הרבה ונסע פרטבורג. בבואו סר אל הוילה של מכירו, ותיכנן לפגוש בבית טרם יסע הלה אל לשכת המנסטריון. הוא מסר לשומר הבית פתק להודיע מיהו הרוצה להתקבל. השומר חזר והודיע, כי האדון עסוק ואין לו פנאי לראות פניו. האם אמרת מי אני? האדון בתמהון. כן וכן. השתומם העו"ד: האם אותי לא ירצה האדון לקבל, היתכן? הוא דחף שקל כסף לשומר שישוב ויברר מה העניינים, אך הלה בשלל: לאדון אין זמן. רק זאת אני מצדיע לך, כי אחרי הצהריים בשובו מהלשכה, אכנס שוב להזכיר מביקורתך. העו"ד מסכים וחוזר בצהריים, ושוב תשובת השומר: האדון מסרב לקבל. הוא חוזר נדכה ושוחח לבית מלונו תפוס בשרעפיו: מה קרה לאדון זה, ידידי מכבר... אך בידועו כי בלי עזרתו, לא יוכל משפטו להסתיים בכי טוב, אמר בליבו להשפיל עצמו לפניו, לבוא למחרת ולהמתין עד שיצא האדון מביתו, אולי יחוס, אולי ירחם. הוא עשה כן, וכצאת האדון מביתו, הזיר את כובעו מעליו ובקול תחנונים קרא: הוד מעלתו, שלום! אך הלה הסיט עיניו ולא הגיב מאומה, עשה עצמו כאינו שומע, ישב על המרכבה שהמתינה לו ליד ביתו ויסע. הוא בא במבוכה, הלה ירדיו מופנה עורף אליו ומתנכר לו, ומה יעשה עתה ואל מי יפנה בצר לו? לעזוב את פרטבורג בידיים ריקות לא יכול, כי הנה המשפט קרב ובא. ומי יודע כמה זמן עלול הוא לשבת בבית הסוהר. לא היתה לו איפוא שום ברירה, אלא לעשות את הניסיון האחרון, להשפיל עצמו לעפר, ובשוב האדון עוד כמה שעות מלשכתו, יתנפל לרגליו בכניו כי יחוס וירחם עליו. המתין לו, ובשובו מלשכתו נפל לרגליו בדמעות חמות ובתחנונים שיקבלהו לביתו, כי צרה ממשמשת ובאה עליו. כאן פתח האדון את פיו וגילה לו סוד ריחוקו: "אם אתה העזת לסגור את הדלת בפני רבינו רבי נחום מהורדנא, ראוי אתה שיסגרו בעדך את הדלת!..." העו"ד ניסה להצטדק, אך הלה שסע את דבריו, ובטון פסקני אמר לו: לא אשמע ממך כל הצטדקות, אחת תוכל לעשות וארשה שתראה את פתח ביתו, שוב וסע חזרה להורדנא ובקש מרבי נחום רחמים כי יסלח לך בעד העלבון שהעלבת אותו, ולא אאמין לך עד שהוא בכבודו יתנוב לי בפתק כי סלח לפשעך. בלי הפתק אין לך מה לחזור אלי, הדלת לא תיפתח לפניך. באותה אמתלא שהשתמשת בסילוק רבי נחום "אין לי זמן אליך" - אותו אפעיל כנגדך... אבל וחפוי ראש כהמן בשעתו, עזב העו"ד את פרטבורג, ונסע מרחקים עד הורדנא דליטא, כדי להשיג את ה"פתק" המבוקש. רבי נחום עמוד החסד והחמלה, קיבלו בסבר פנים יפות, ומיד כששמע את מבוקשו, סלח לו בלב שלם ונפש חפצה, ישב וכתב לו פיתקה אשר בו צויין: "מעולם לא מצאתי את עצמי נעלב ונפגע ממוסר כתב זה... וכי לא לקחתי את המקרה לליבי". עתה כשהפתק בידו הוא נחפו שנית לפרטבורג, ומיד נפתחו לפניו הדלתות כמאז ומקדם, הלה היטיב להשתדל עבורו ב"חלונות הגבוהים" עד שיצא וכאי בדניו ממצבו נפלא זה נוכל ללמוד בקל וחומר כמה עלינו לסלות, להבליג, לשכוח את אשר נעשה לנו על ידי בן/בת זוגינו. זוגות רבים נוטים לזכור ולנצור בליבם כל תקלה, פגיעה או צער הנגרם על ידי בן/בת הזוג, וזאת על מנת לזכור ולהזכיר "ביום פקודה". ומדוע לא נשכח ונסלח? מעשה זה מאלפינו בינה - את הדרך בה נלך ונשכון אור.

אמרי שיפר

- הרה"ק רבי יוסף זבארה אומר: מה הוא האוהב? לב אחד חובר בשתי גופות.
- הרה"ק רבי יהודה חסדאי אומר: החברים הנאמנים - מבחר כל הקנינים, כי הם עדי" בעת רווחה, ומנן בעת אנוחה.
- הרה"ק רבי מנחם מנדל מקוצק אומר: טוב לאדם שיהיה לו חבר שיוכל לגלות לו גם העברות שעשה, כמו יהודה ורעהו העדולמי.
- הרה"ק רבי שניאור זלמן מלאדי אומר: אהבת חברים - חשובה יותר מכל המוסרים - וכדיבורם אפשר לפעול ישועות.

(פגמים נבחרים)

על כן יאמרו המושלים - משל ונמשל

התקוה שבה לפעום בו, המזל מתחיל להאיר אליו פנים. חיש קל פשט את בגדיו וצלל לבאר. חיפושיו לא העלה דבר, האוויר כלה בריאותו. כשהגיח ועלה - לא ראה את האדם, ולא מצא את בגדיו... הנה כי כן, אילו לא היה שאנן כל כך מתחילה, אילו מעיף היה מידי פעם מבט לאחוריו לראות האם העז עדיין קשורה, מגיע היה זה מכבר בשלום לביתו. אבל הואיל וסמך על הפעמון, ולא חשד באפשרות גניבה, הלך מדחי אל דחי, ואשריו אם הצליח לחמוק לביתו באין רואה בחסות החשיכה. כלפי מה אמורים הדברים? כלפינו, ההורים. אין קל מלומר: איני רוכב על חמור, ולא קניתי עז. אבל הלוואי והיה מדובר בעז. הורים כה רבים "רוכבים על חמורים", עסוקים בענייניהם. ענייני הבית, העבודה. שאננים כל כך לנעשה עם צאצאיהם. רגועים מקול הפעמונים שברקע. זה בסדר, הצאצאים מאחורינו, הולכים בעקבותינו. ובינתיים עלול לבוא מישוה ולהזיחם. חבר רע, חברה מזיחה. ובתים רבים כל כך היו שאננים עד שמישהו הסב את תשומת ליבם. קצין מבחן, שלא נדע, התעניין בנימוס האם ידוע היכן שהה התכשיט אמש, טלפון שאיבן את הלב מאימה. ואז מוצאים לפתע את כל הזמן שבעולם, יורדים מהחמור, מכל ענייני השיגרה, מפסידים שעות עבודה וכסף כה רב בנסיונות שיקום או הצלה, ולא אחת שבים בלא העז ובלא החמור, בראש חפוי ובושה נוראה! וכל זה היה יכול להחסך במבט אחורנית, לראות היכן העז. לא לסמוך על הפעמון המרגיע...! וסליחה אם החרדנו מישוהו. ובעצם, אליו הכוונה.

(מעין השבוע)

בספר "אור הלבנה" מצינו משל נוקב. מעשה באדם שהיה רוכב על חמור ופניו אל הכפר, לקנות עז חולבת שתדור בחצרו. קנה עז, ותלה בצוארה פעמון. קשר חבל לזנב החמור וחיבר לסרט הפעמון. שב לעירו שמח וטוב לב כשהעז מתנהלת בעיקבות חמורו. כל זמן ששמע את הפעמון מקרקש, ידע שהעז מאחוריו. ראוה שלושה פרחחים. אמר הפירחח האחד: "יש לי רעיון כיצד לגנוב את העז". אמר השני: "ואני מסוגל אף לגנוב את החמור שהוא רוכב עליו!". והשלישי לעג להם: "אין זה כלום, בידי לגנוב אפילו את בגדיו שהוא לבוש בהם!". אמרו ועשו. התגנב הראשון, התיר את הפעמון מצואר העז ותלוהו בזנב החמור, התיר את החבל, ומשך את העז אחריה. האיש המשיך לשמוע את דינדון הפעמון, ולא חשד בדבר. בטוח היה שהעז מהלכת בעיקבות החמור. הפירחח השני המתין לו כיברת דרך משם. "אמור לי אדוני", התעניין בנימוס, "האם אופנה חדשה היא, לתלות פעמונים בזנב החמור?". הביט האיש לאחוריו, ונחרד. "אבוי, העז נעלמה", ספק בפיו. "מן הסתם לא הרחיק הנגב לכת", "ניחש" הפירחח. "אני אשמור על חמורך, ואתה רוצ' אחר הברנשו!". רץ האיש בכל כוחותיו, אך אין עז ואין גנב. בלב כבד שב על עיקבותיו - ואין גם חמור. אף השומר נעלם. שרץ דרכו רגלי, החום היה כבד והשמש קפחה. הגיע לבאר, והנה אדם עומד על שפתה, מביט לתוכה ודמעותיו נמהלות במימיה. "מה לך בוכה?", שאל בעניין. והלה סיפר לו כי התכופף לבאר להרות צימאנו במימיה, וצרוך כספו נשר מחיקו ונפל למעמקיה. "יום של פגיעים הוא", השיבו האיש. "גם לי גנבו היום עז וחמור". "הבלים", הפטיר הלה, "מה שווים, אם תעלה את ארנקי מהבור אתן לך בשכרך את דמי החמור והעז גם יחד!".

אל תיקרי הליכות אלא הלכות

✓ יש דברים שהם אסורים בשבת, אפילו שלא דומים למלאכה ואינם מביאים לידי מלאכה, ונאסרו מפני שנאמר: "וכבדתו מעשות דרכיך ממצוא חפצך ודבר דבר" ודרשו רבותינו: שלא יהא דיבורך של שבת כדיבורך של חול, ולכן אסור לומר דבר פלוני אעשה למחר או סחורה פלונית אקנה למחר, ואפילו בשיחת דברים בטלים שאין בהם זכר לעשיית מלאכה, ואין בהם גנאי וקלות ראש, כי בהם אפילו מעט אסור.

✓ המבקר את חבירו בשבת, לא יאמר לו כדרך שאומר בחול "בוקר טוב", אלא יאמר לו "שבת שלום" כדי לקיים "זכור את יום השבת לקדשו". וכן מותר לנחם אבלים בשבת, וכן מותר לבקר את החולה, ולא יאמר לו כדרך שאומר לו בחול, אלא יאמר: "שבת היא מלזעוק ורפואה קרובה לבוא".

✓ אסור לשכור פועלים ולא לומר לגוי לשכור לו פועלים. וכן אסור לדבר עם שותפו מה ימכור למחר או מה יקנה, איך יבנה בית זה וכיוצא בזה. ולא דוקא לשותפו אסור, אלא לכל אדם, ואפילו בינו לבין עצמו אסור.

✓ אסור לומר לחבירו בכך וכך קניתי חפץ זה, אם יודע שחבירו מעונין לקנות את החפץ וצריך להיזהר בזה, אבל אם אין צורך לחבירו בידיעה זו, הרי זה סיפור דברים ומותר.

✓ אין לדבר בשבת על אוהביו שמתו, או שהם בצער, מפני שעל ידי דיבורו הוא נזכר בהם ובא לידי צער, וכל שכן שאם חבירו לא יודע שקרובו חולה או נפטר, בודאי שאין להודיעו בשבת כדי שלא יצטער.

✓ שטרי הדיוטות דהיינו שטרי חובות וחשבונות, אסור לקרותם ואפילו לעיין בהם בלא קריאה אסור, ולקרות באיגרת השלוחה לו, אם אינו יודע מה כתוב בה מותר, ולא יקראנה בפיו אלא יעיין בה.

✓ מליצות ומשלים של שיחת חולין, ודברי חשק, אסור לקרות בהם בשבת, ואף בחול אסור משום מושב לצים, ובדברי חשק יש עוד איסור שמגרה בעצמו את יצר הרע, ומי שמחברם ומעתיקם וכל שכן המדפיסם, מחטיא את הרבים, וספרים אלו אסורים בטילטול.

✓ מעיקר הדין מותר לקרוא בשבת החדשות בעיתון חרדי, אבל אסור לקרוא ואף לעיין בענייני מקח וממכר המפרסמים בעיתון. ואף לא לקרוא ולעיין במודעות שבהן מתפרסמות הצעות קניה ומכירה והצעות עבודה, הוראות ביטוח וכיוצא בזה, וראוי לכל ירא שמים להחמיר ולא לקרוא בכלל בעיתון בשבת וביום טוב.

✓ מי שקיבל עליו שלא ישיח שיחה בטלה ביום שבת, אין לו לדבר כלל בדברים בטלים אפילו דיבורים ששייכים לאכילה של שבת כגון שיושב עם בני ביתו לאכול סעדת שבת, והם שחיים ביניהם על האוכל אם טעים הוא, או אם מבושל הוא כל צורכו, אסור לו לשוחח איתם על עניינים אלו, כיון שקיבל עליו שלא ישיח שיחה בטלה אף על פי שהוא מידת חסידות, בכל זאת נעשה עליו נדר.

(הבית היהודי - חלק א')

העלון מוקדש לתפילת רבים

לרפואתו השלימה של הוד כ"ק מרן אדמו"ר מנדבורנה שליט"א.
הרה"צ רבי יעקב ישכר בער בן סימה רייזל
ובזכות זיכוי הרבים יחזקוה ויאמצוה השי"ת לאורך ימים ושנים דשנים ורעננים
עד ביאת גואל צדק במהרה בימינו אכי"ר.